

Opetusministeriö

Undervisningsministeriet

Utbildning

Forskning

Kultur

Idrott

Ungdom

UTBILDNING OCH KULTUR 2004

UNDERVISNINGSMINISTERIETS ÅRSÖVERSIKT

Undervisningsministeriets vision

Finland är ett nordiskt välfärdssamhälle där utbildning, kultur och vetenskap är de centrala framgångsfaktorerna för medborgarnas välfärd och landets ekonomi och utvecklingsnivå.

Undervisningsministeriets verksamhetsidé

Undervisningsministeriet svarar som en del av statsrådet för utvecklingen och det internationella samarbetet när det gäller utbildnings-, forsknings-, kultur-, idrotts- och ungdomspolitiken. Ministeriet främjar bildning och kultur, skapar förutsättningar för kunskap och kompetens, livslångt lärande, kreativitet och medborgarnas deltagande och välfärd.

Nyckelområden i undervisningsministeriets strategi 2015

- *Utbildningsmässig och kulturell jämställdhet tryggas*
- *Personlig tillväxt och inläring främjas*
- *Möjligheterna till delaktighet och deltagande ökas*
- *Samhällets kulturella och ekonomiska konkurrenskraft stöds*
- *Den internationella interaktionen diversifieras*
- *Verksamhetsområdets resultat förbättras*

INLEDNING

Välfärd och konkurrenskraft våra utmaningar

4 UTBILDNINGS- OCH FORSKNINGSPOLITIK

- 5 Fortsatt framgång i internationella jämförelser av inlärningsresultat
- 7 Den grundläggande yrkesutbildningen utvecklades för att möta arbetslivets krav på kompetens
- 9 Yrkeshögskolorna befäste sin ställning
- 10 Universiteten förberedde sig för examina i två steg
- 11 Vetenskap värdesätts i Finland
- 12 Tyngdpunkten i vuxenutbildning
- 13 340 000 studerande fick studiestöd

14 KULTUR-, IDROTTS- OCH UNGDOMSPOLITIK

- 15 Konsten och kulturen fick bättre verksamhetsvillkor
- 18 Digitaliseringen av kulturarvet främjades
- 19 Samarbetet mellan biblioteken främjades
- 19 Upphovsrättslagstiftningen reformeras
- 19 Tonvikt på hälsofrämjande idrott och idrott för barn
- 20 Satsningar på ungdomsarbete

22 INTERNATIONELLT SAMARBETE

25 KYRKLIGA ÄRENDEN

26 UTBILDNINGS- OCH KULTURFINANSIERING SAMT UTVECKLING AV FÖRVALTNINGEN

VÄLFÄRD OCH KONKURRENSKRAFT - VÅRA UTMANINGAR

Efter våra framgångar i en internationell utvärdering av inlärningsresultat har det finländska utbildnings-systemet rönt stort internationellt intresse. Även den finländska kulturen fick större internationell synlighet än tidigare.

En jämförelse av OECD-länderna visade att de finländska femtonåringarnas kunnande ligger i toppen i matematik, naturvetenskaper, läsning och problemlösning. Kunnandet präglas av jämna prestationer och små skillnader mellan olika regioner och olika skolor.

Framgången bedöms i hög grad bero på den finländska grundskolan, som tillförsäkrar alla barn lika utbildningsmöjligheter. Jämlikheten i utbildnings- och kulturtjänster tryggas genom allas grundläggande

rätt till utbildning och kultur.

Förskjutningarna i befolkningsstrukturen samt flyttningsrörelsen påverkar utbildningsplaneringen. Högtstående kultur- och idrottstjänster är av betydelse för medborgarnas välfärd och utgör samtidigt även en regional attraktionsfaktor.

Utbildning, kultur och forskning är de viktigaste framgångsfaktorerna bakom bildningen, ekonomin och medborgarnas välfärd. De ligger till grund för den kulturella och ekonomiska konkurrenskraften. Den snabba globaliseringsutvecklingen ställer också utbildnings- och forskningspolitiken inför nya utmaningar samt ställer krav på en mångfacetterad kulturpolitik. I syfte att säkra konkurrenskraften eftersträvas längre arbetskarriärer också genom utbildningspolitiska lösningar.

Målet för undervisningsministeriets förvaltningsområde är att stärka Finlands ställning som ett av världens ledande informationssamhällen. Informations-

samhällsutvecklingen inom utbildningen och kulturen främjades på många sätt.

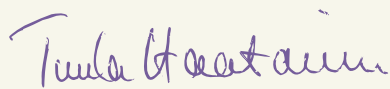
Barnens och de ungas välmående var ett av årets viktigaste mål. Undervisningsväsendets insatser för att hindra marginalisering av barn ökade markant då morgon- och eftermiddagsverksamheten för små skolbarn blev en etablerad kommunal tjänst. På hösten trädde också rättigheten till avgiftsfri transport för barn som får förskoleundervisning i kraft. Samarbetet mellan skolan och hemmet samt skoltrivseln lyftes fram under året. Barnkultur, ungas deltagande, förebyggande av utslagning och skydd av barn för medievåld betonades i åtgärderna under året.

År 2004 uppmärksammades också som temaår för barnfilm.

Med tanke på främjandet av deltagande och delaktighet var det betydelsefullt att fler unga än tidigare röstade i kommunalvalet och EU-parlamentsvalet. Lägre ungdomsarbetslöshet gav de unga en bättre start i arbetslivet.

Kulturpolitiken växer i betydelse. Satsningarna på konst och kultur ökade under 2004 och den kreativa ekonomins andel av nationalekonomin blev större. Kulturexporten främjades genom ett samprojekt mellan olika ministerier och ett omfattande kreativitetsstrategiarbete i enlighet med regeringsprogrammet inleddes.

Helsingfors i april 2005

Undervisningsminister Tuula Haatainen

Kulturminister Tanja Karpela

Kanslichef Markku Linna

UTBILDNINGS- OCH FORSKNINGSPOLITIK

Vår grundläggande utbildning ger till genomsnittliga kostnader inlärningsresultat i världsklass. De femtonåriga grundskolelevernas kunskaper hör enligt OECD:s PISA-studie 2003 till den absoluta toppen bland OECD-länderna. Den grundläggande yrkesutbildningen utvecklades för att möta arbetslivets krav på kompetens. Vuxenutbildningsutbudet ökade. För universiteten förbereddes en övergång till examina i två steg. Forskningsfinansieringen ökade och yrkeshögskolornas FoU-verksamhet utvecklades.

Fortsatt framgång i internationella jämförelser av inlärningsresultat

De finländska femtonåringarna placerar sig enligt OECD:s PISA-studie 2003 (Programme for International Student Assessment) i den absoluta toppen i OECD-länderna när det gäller kunskaper i matematik, naturvetenskaper, läsning och problemlösning.

Det matematiska kunnandet hos de finländska ungdomarna hörde till det bästa i OECD-länderna. Genomsnittsresultaten visar att de finländska elevernas matematiska kunskaper har förbättrats jämfört med resultaten från 2000.

De finländska elevernas matematikkunskaper var påfallande jämna. Finland hade en mindre andel svagt presterande elever än de andra OECD-länderna. Skillnader mellan flickor och pojkar i matematik var relativt små i Finland. Föräldrarnas förmögenhet och utbildningsnivå återspeglade sig i resultaten. Hemmets socioekonomiska bakgrund hade dock en klart mindre inverkan hos oss än i de övriga länderna.

De goda resultaten till trots var intresset för matematik bland de finländska femtonåringarna i snitt mindre än OECD-medeltalet.

De finländska ungdomarna hade alltså den bästa läsfärdigheten. Flickorna läste bättre än pojkarna i alla länder som deltog i undersökningen. Finländarnas läsför-

måga var jämnare än tidigare, eftersom skillnaderna mellan pojkar och flickor hade minskat jämfört med resultaten i den förra PISA-studien. Pojkarnas medeltal var betydligt sämre än flickornas, men ändå högst av medeltalen för pojkarna i alla länder.

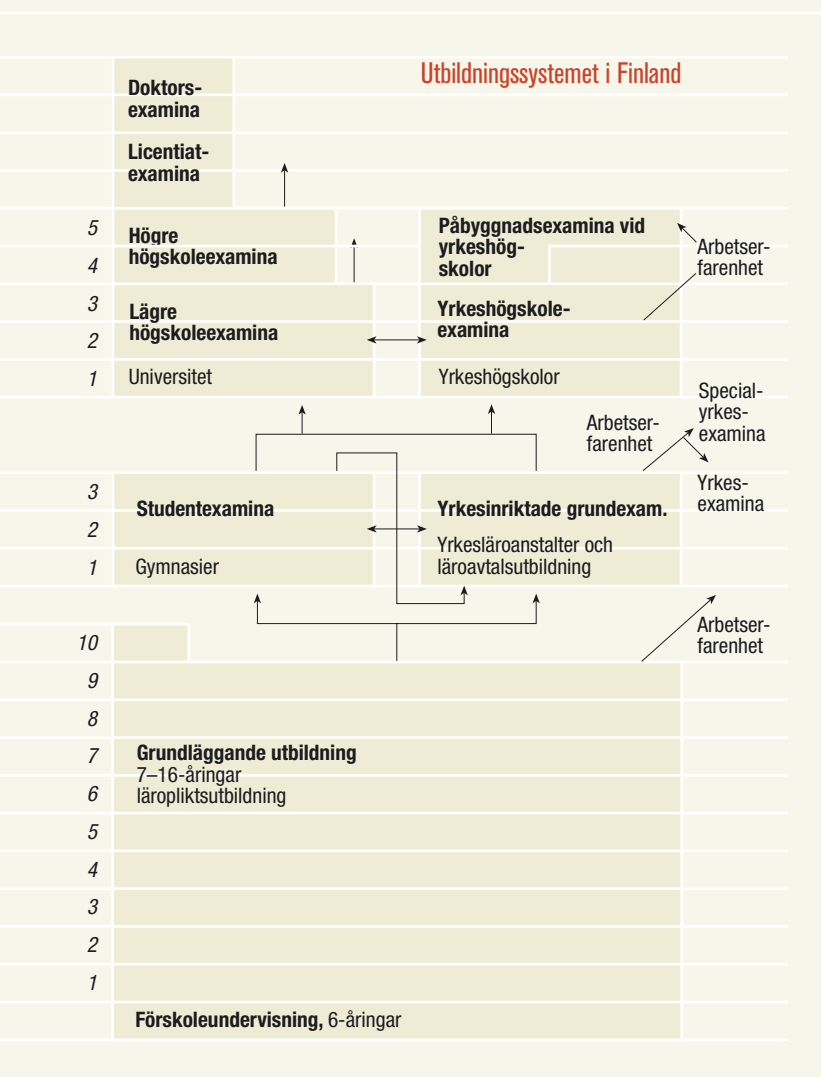
Finland låg i täten också i fråga om naturvetenskaperna. Det naturvetenskapliga kunnandet hade förbättrats sedan de förra PISA-resultaten. Typiskt för de finländska elevernas naturvetenskapliga kunnande var en hög nivå och jämna resultat jämfört med de flesta andra länder som deltog i studien.

Ett nytt område som bedömdes var problemlösningsförmåga. De finländska ungdomarnas färdigheter i problemlösning hör till de bästa i OECD-länderna. Att Finland jämfört med de andra deltagande länderna har den minsta andelen (5 %) svaga elever som saknar basfärdigheter i problemlösning är ett mycket positivt resultat.

Morgon- och eftermiddagsverksamheten för de små skoleleverna blev en etablerad kommunal tjänst. Kommuner som ordnar morgon- och eftermiddagsverksamhet får statsandel enligt en lagändring som trädde i kraft den 1 augusti 2004. Antalet kommuner som fick statsandel var 358. I morgon- och eftermiddagsverksamheten för elever i årskurs 1 och 2 i den grundläggande utbildningen deltog 40 450 barn. Åtta procent av deltagarna var elever i årskurs 3-9 som fick specialundervisning.

Cirka 96 procent av alla sexåringar deltog i förskoleundervisning. Hösten 2004 trädde rätten till avgiftsfria transporter i kraft även för elever som får förskoleundervisning.

År 2004 beräknas 94,5 procent av alla som gick ut grundskolan omedelbart ha börjat i en fortsatt utbildning som leder till examen eller i grundskolans påbyggnadsut-

bildning. Andelen har stigit allt sedan 2000.

Målet med utbildningsgarantin är att minst 96 procent av alla som går ut grundskolan samma år ska börja i gymnasiet, yrkesutbildningen eller i grundskolans påbyggnadsutbildning, den s.k. 10:e klassen.

Steget från grundläggande utbildning till andra stadiet främjades genom flera slag av stödåtgärder i övergångsskedet. Studiehandledningen utvecklades, i synnerhet i slutskedet av den grundläggande utbildningen. Samarbetet mellan yrkesläroanstalter och grundskolor utvidgades.

Strukturen i studentexamen reformerades genom en ändring av gymnasielagen. Sedan våren 2005 är provet i modersmål och litteratur det enda provet som är obligatoriskt för alla i studentexamen. Utöver detta skall examinanderna enligt eget val avlägga tre prov av en grupp som består av provet i det andra inhemska språket, provet i ett främmande språk, provet i matematik och provet i realämnen. Dessutom kan examinanderna delta i extra prov.

Undervisningsministeriet har dragit upp nya riktlinjer för träning och utbildning i entreprenörskap på olika nivåer av skolsystemet och ett konkret åtgärdsprogram har utformats för varje skolform. Bl.a. har en valfri helhet om 15 studieveckor i fostran till entreprenörskap i anslutning till grundutbildningen av lärare startat.

Den grundläggande yrkesutbildningen utvecklades för att möta arbetslivets krav på kompetens

En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas genom utbildning i skolform eller läroavtalsform. De fristående examina, som avläggs oberoende av hur yrkesfärdigheten har inhämtats, vänder sig särskilt till vuxna.

Skolelever, studerande och examina ¹	2001	2002	2003	2004
Förskoleundervisning elevantal ²	60 550	60 910	59 850	58 400
Grundläggande utbildning				
nya elever ³	65 310	63 570	61 300	61 000
utfärdade avgångsbetyg ³	63 750	61 450	60 830	61 000
elevantal ²	581 070	582 230	583 130	581 080
Gymnasieutbildning				
nya studerande ³	42 790	41 020	42 610	43 000
avlagda studentexamina ⁴	35 270	36 200	35 170	34 620
studerandeantal ²	127 720	124 160	120 870	118 530
Grundläggande yrkesutbildning ⁵				
nya studerande ³	61 440	60 280	60 090	61 000
avlagda examina ³	33 090	33 210	36 040	38 000
studerandeantal ^{2,6}	131 820	138 130	142 020	143 780
Yrkesinriktad tillägsutbildning ⁷				
nya studerande ³	18 330	20 540	23 910	24 000
avlagda examina ³	12 670	13 150	14 957	15 000
studerandeantal	35 420	36 990	42 120	43 000
Grundexamina vid yrkeshögskola ⁸				
personer som inlett studier	31 890	31 420	32 840	32 690
avlagda examina	17 960	20 480	20 500	20 670
studerandeantal ²	95 710	95 810	96 120	96 420
- därav utländska studerande ³	2 780	3 130	3 480	3 800
Påbyggnadsexamina vid yrkeshögskola ⁸				
personer som inlett studier	-	160	310	240
avlagda examina	-	-	-	60
studerandeantal ²	-	80	350	370
Grundexamina vid universitet ⁹				
nya studerande	20 650	21 010	20 930	20 460
avlagda examina	14 040	14 690	15 290	15 310
studerandeantal	138 260	144 310	147 090	149 170
- därav utländska studerande ³	2 560	2 840	2 890	2 900
Doktorsexamina vid universitet ¹⁰				
avlagda examina	1 210	1 220	1 260	1 400
studerandeantal	21 010	21 940	22 960	22 110
- därav utländska studerande ³	1 430	1 310	1 490	1 500

1) Utbildning inom undervisningsförvaltningen. Källa Statistikcentralen, om inget annat anges. 2) Antal årsstuderande enligt statsandelssystemet. 3) År 2004 enligt uppskattning. 4) IB-gymnasieexamina och Reifeprüfungsexamina ingår inte. 5) Omfattar sådan utbildning i skolform och läroavtalsform som leder till en yrkesinriktad grundexamen samt sådan utbildning enligt läroplansgrunderna som förbereder för fristående examen. 6) Inkluderar även studerande i annan utbildning än sådan som leder till examen. 7) Omfattar sådan utbildning i skolform och läroavtalsform som leder till yrkesexamen och specialyrkesexamen. 8) Uppgifterna om nya studerande och examina hämtade ur databasen AMKOTA. 9) Omfattar studerande för lägre och högre högskoleexamen och dessa examina, källa databasen KOTA. 10) Omfattar alla postgraduala studerande (även licentiander), källa databasen KOTA.

Inlärnin g på arbetsplatser har etablerats som en del av den grundläggande yrkesutbildningen. År 2004 deltog ca 100 000 grundexamensstuderande i perioder med inlärnin g i arbetet.

Antalet nya studerande i den grundläggande yrkesutbildningen har sjunkit något under åren 2001 - 2003. År 2003 avlades ca 36 000 grundexamina. Antalet beräknas öka till 38 000 år 2004. Avbrotten i studierna minskade stadigt under denna treårsperiod. För personer med yr-

kesinriktad grundexamen har sysselsättningsläget och placeringen i fortsatta studier blivit något bättre.

Specialundervisningen inom yrkesutbildningen utvidgades. Antalet studerande som fick tränande och rehabiliterande undervisning och handledning för handikappade ökade. Specialyrkesläroanstaltens roll som utbildare av mycket gravt handikappade studerande var betydande.

Införandet av yrkesprov och en reform av inlärnin gen i arbetet bereddes i samråd med utbildningsanordnarna

Elever som gått ut grundskolan och omedelbart fortsatt i utbildning, %

	2000	2001	2002	2003	2004
Yrkesutbildning	36,3	36,1	36,7	37,0	37,0
Gymnasieutbildning	53,7	54,2	54,8	55,1	54,8
Grundskolans tionde klass	3,0	2,9	2,6	2,4	2,7
Sammanlagt, procent	93,0	93,2	94,2	94,5	94,5
Sammanlagt, elever	61 650	59 650	57 900	57 550	61 000

2000 - 2003 faktisk placering, 2004 uppskattning

År 2003 fortsatte 64,1 procent av flickorna i gymnasiet och 27 procent i yrkesutbildning. Av pojkarna fortsatte 46,4 procent i gymnasiet och 46,5 procent i yrkesutbildning.

Sysselsättningsläge och placering i fortsatta studier för personer med examen, %

	2000	2001	2002	2003	2004
Studentexamen	68,0	69,1	70,1	70,2	70,2
Yrkesinriktad grundexamen	72,0	72,1	73,2	73,5	73,5
Examen inom yrkesinriktad tilläggutbildning	84,5	85,5	85,3	85,5	85,5
Yrkeshögskoleexamen	88,5	89,1	87,2	88,0	88,0
Universitetsexamen *	92,6	92,8	92,4	91,1	91,0
Doktorsexamen	91,9	91,8	91,9	91,0	91,0

2000 - 2002 avlagda examina, 2003 - 2004 uppskattning. *Av dem som avlagt högre högskoleexamen.

Sett till utbildningsnivå är sysselsättningsläget för personer med examen desto bättre ju högre utbildning personen har. Sysselsättningsläget visar dock stora regionala och branschvisa skillnader.

Personer i åldern 25-34 år med examen efter grundskolan, %

	2000	2001	2002	2003
Examen efter grundnivå	83,5	83,9	84,4	84,8
Ingen examen efter grundnivå	16,5	16,1	15,6	15,2

Sysselsättningsläget för utexaminerade, %

	2001	2002	2003
Grundskola	17,2	16,8	15,7
Studentexamen	37,6	37,4	37,9
Yrkesinriktad examen på andra stadiet	63,5	65,1	67,3
Yrkeshögskoleexamen	86,1	86,1	85,6
Högre högskoleexamen	88,9	87,6	86,7
Doktorsexamen	89,6	85,0	89,2

Sysselsatta ett år efter utexamineringen

De utexaminerades medianålder 2003

Gymnasieutbildning (studentexamen)	19
Grundläggande yrkesutbildning	21
Yrkeshögskoleexamen (utbildning för unga)	25
Lägre högskoleexamen	27
Högre högskoleexamen	27
Licentiatexamen	35
Doktorsexamen	36

och arbets- och näringslivet.

I början av 2005 uppgick antalet anordnare av grundläggande yrkesutbildning, inklusive staten, till 177 mot 185 i början av 2004. Antalet kommunala utbildningsanordnare minskade i och med bildandet av fler samkommuner. Många utbildningsanordnare förbereder och utreder möjligheterna till samgående de närmaste åren.

Yrkehögskolorna befäste sin ställning

Yrkehögskolorna befäste sin ställning som en del av högskoleväsendet. Yrkehögskolornas verksamhet har effektiviserats och utbildningens kvalitet förbättrats. Kontakterna till näringslivet stärktes.

År 2004 var antalet studerande i utbildningen för unga 82 000 och i utbildningen för vuxna 15 500.

Studier för en påbyggnadsexamen bedrevs av 350 studerande. Ett lagförslag om att göra yrkehögskolornas påbyggnadsexamina permanenta bereddes. Förslaget avläts till riksdagen i början av 2005.

Yrkehögskolorna sporrades att främja de studerandes studiearbete genom att de fick resultatfinansiering i belöning för årliga studieprestationer som översteg 30 studieveckor.

Statistikföringen över yrkehögskolorna utvecklades. Uppgifter om genomströmningen, dvs. utexamineringen, erhöles för första gången på individbasis. Genomströmningen kommer att öka när studerande som tagit sabbatsår och andra som studerat länge blir färdiga. Statistiken omfattar också studerande som har ansökt och blivit antagna och som har anmält sig som närvarande, men aldrig har inlett studier i högskolan i fråga, vilket försämrar resultatet.

År 2002 var de offentliga utbildningsutgifterna 8 934 miljoner euro och 6,4 % av BNP. De preliminära uppgifterna för 2003 är 9 318 miljoner euro och 6,5 % av BNP.

Finlands folkmängd väntas öka fram till 2020. Åldersstrukturen ändras dock markant. De unga åldersgrupperna blir mindre och den del av befolkningen som har fyllt 55 år växer. År 2004 var avgången från arbetslivet för första gången större än tillströmningen.

Antalet barn i grundskoleåldern minskar med inemot 10 procent åren 2000 - 2010, men därefter avtar minskningen. Åldersgruppen unga blir större fram till 2010, för att därefter stegvis börja minska.

Finländarna är mer utbildade än någonsin. På trettio år har utbildningsnivån stigit med över 30 procent.

Utgående från statistiken för 2003 förutspås utbildningsnivån stiga ytterligare 2004. Vid utgången av 2003 hade 62 procent av alla som fyllt 15 år avlagt en examen efter grundnivå. Andelen är en procentenhet större än året innan och 32 procentenheter högre än 1975.

År 2003 deltog 53,4 procent av befolkningen i arbetsför ålder i vuxenutbildning och deltagandet uppskattas ligga på samma nivå 2004.

Av universitetens nya studerande 2001 var 32,8 procent årets studenter mot 32,5 procent 2002 och 32,2 procent 2003. År 2004 bedöms de utgöra 32,5 procent.

Utbudet av virtuella studier ökade. Yrkeshögskolorna deltog i de nätverkslika samprojekt som fokuserar på utveckling av studiehandledningen, karriär- och rekryterings-tjänsterna, praktiken, lärdomsproven, den internationella verksamheten och den virtuella yrkeshögskolan.

Yrkeshögskolornas genomslagskraft i regionerna förbättrades. Yrkeshögskolorna och universiteten genomförde sina gemensamt utarbetade regionstrategier som infördes 2002. Ett centralt verksamhetsområde i snabb utveckling vid yrkeshögskolorna är forsknings- och utvecklingsarbetet. Yrkeshögskolornas andel av hela högskolesektorns FoU-utgifter var 6 procent. Målet är att yrkeshögskolorna skall öka den externa finansieringen för FoU-arbetet. År 2004 uppdaterade yrkeshögskolorna sin FoU-strategi.

Undervisningen på främmande språk ökade. Skillnaderna mellan olika yrkeshögskolor är dock stora. Den första lärarutbildningen på engelska inleddes. De utländska examensstuderandena blev fler och studentutbytet ökade.

Universiteten förberedde sig för examina i två steg

Universiteten främjade verksamhetens kvalitet genom fortsatta externa och interna utvärderingar och genom utveckling av kvalitetssäkringssystemen. Grundförutsättningarna för undervisningen och forskningen vid universiteten stärktes. Anslaget för universitetens omkostnader ökade med 20 miljoner euro utöver löneförhöjningarnas verkningar på kostnaderna.

Antalet inträdessökande till universiteten 2004 var 114 000, varav 20 500 antogs. Det totala antalet studerande var 149 000 och antalet avlagda examina 15 300.

Antalet avlagda doktorsexamina var 1 400.

Den 1 augusti 2005 övergår universiteten till examina i två steg. Enligt den nya examensstrukturen avläggs först lägre högskoleexamen och därefter högre högskoleexamen. Universitetslagen ändrades för det nya systemet och en förordning om universitetsexamina utfärdades.

Under året bereddes en regeringsproposition i syfte att precisera studierätten vid universiteten. Antagningen av studerande utvecklades bl.a. genom ett system för gemensam ansökan i syfte att försnabba placeringen i studier och förenkla universitetens antagningssystem.

Placeringen av nya studenter i universitetsstudier direkt efter studentexamen låg på samma nivå som året innan. Målet är att en större del av nybörjarna skall ha avlagt studentexamen samma år. Bäst nåddes detta mål inom det teknisk-vetenskapliga utbildningsområdet.

Universiteten fortsatte att genomföra strategierna för utveckling av antagningen genom att förenkla urvalsproven, förenhetliga poängsättningen och öka antagningen på basis av betyg. Dessutom gallrades antagningseenheterna, och samarbetet ökades. Inom de ekonomiska vetenskaperna pågick ett utvecklingsprojekt kring samordnad antagning.

Studiefrämjande åtgärder beaktades också i omstruktureringen av examina, bl.a. i studiedimensioneringen och studieperioderna och genom de individuella studieplanerna. Vid universiteten pågick utvecklingsprojekt för att främja studierna, bl.a. projektet färdig på fem år.

I snitt avlades en högre högskoleexamen på 6 år.

Universitetens utbildningsutbud höll sig på nästan samma nivå som året innan. Enligt programmet för kvantitativ ökning av lärarutbildningen skall antalet utbildningsplatser åren 2004 - 2006 ökas med ca 2 500. Ökningar-

na gäller främst utbildningen av lärare i matematisk-naturvetenskapliga ämnen och språk, speciallärarutbildningen och klasslärarutbildningen. Sedan 2002 har antalet nybörjarplatser i läkarutbildningen höjts till 600. Åbo universitets examensinriktade fortbildning till läkare fortgick. Dessutom fattades beslut om att utöka antalet nybörjarplatser i tandläkarutbildningen.

Universiteten stärkte utbildningens och forskningens regionala genomslagskraft. Med hjälp av högskolornas gemensamma regionstrategier ökade universiteten och yrkeshögskolorna sitt samarbete och nätverksbygge. Universitetscentrumen fortsatte utveckla sin verksamhet.

Universiteten utvecklade den informations- och kommunikationstekniska infrastrukturen och nätundervisningen i enlighet med kunskapsstrategin för utbildning och forskning 2000 - 2004. Ett riksomfattande avtal om flexibel studierätt (JOO) trädde i kraft 2004.

Universiteten förtätade sitt internationella samarbete och nätverksbygge, bl.a. genom att öka utbudet av undervisning på engelska, främja möjligheterna till studentutbyte, rekrytera utländska examensstuderande samt stärka kunnandet om Ryssland. År 2003 ökade antalet utländska examensstuderande med 5,8 procent mot året innan.

Utbildnings- och stödtjänsterna inom den nätbaserade undervisningen utvecklades i fråga om utbud och tillgång. Inom det virtuella universitetet verkar tiotals universitetsnätverk. Det finns nätverk för enskilda vetenskapsområden, tjänsteproducentnätverk och regionala nätverk. År 2004 genomfördes cirka 120 000 studieveckor inom de nätkurser som erbjöds av universiteten och nätverken mellan dem. Fortbildningen i användning av informations- och kommunikationsteknik i undervisningen för universitetens undervisningspersonal fortsatte.

Vetenskap värdesätts i Finland

Satsningen på forskning och teknologi var alltså stor. I relation till bruttonationalprodukten är utgifterna för forsknings- och utvecklingsverksamhet i Finland bland de högsta i OECD-länderna (3,4 procent år 2004). Också landets offentliga FoU-finansiering är som andel av bruttonationalprodukten av internationell världsklass.

Forskning värderas generellt sett högt i Finland. Enligt vetenskapsbarometern 2004 är 62 procent av finländarna intresserade av vetenskap och följer i olika källor med forskning. Forskarbanan intresserar många unga som yrke.

Forskningsförutsättningarna förbättrades genom att ökningen på 20 miljoner euro för den offentliga forsknings- och utvecklingsfinansieringen gick till den forskningsfinansiering som via Finlands Akademi delas ut genom ansökningskonkurrens samt till universitetens basfinansiering.

Med forskningsfinansieringen från Finlands Akademi understöddes branscher som är viktiga för landet samt nya branscher i utveckling. Som stöd för forskningens internationalisering färdigställdes en strategi för internationalisering av finsk vetenskap och teknologi, som godkändes av statens råd för vetenskap och teknologi.

Med en andel på ca 2 procent av den sysselsatta arbetskraften är det relativa antalet anställda inom forskning det högsta i OECD-länderna. I syfte att säkra en tillräckligt stor och framstående forskarkår har det gjorts långsiktiga satsningar på forskarutbildningen. Antalet doktorsexamina har nästan fördubblats under de senaste tio åren.

Tyngdpunkten i vuxenutbildning

År 2003 deltog 53,4 procent av befolkningen i arbetsför ålder i vuxenutbildning. Deltagandet uppskattas ligga på samma nivå 2004.

Utbudet av vuxenutbildning inom undervisningsförvaltningen och antalet deltagare i frivillig vuxenutbildning ökade. Den största ökningen skedde i yrkeshögskolornas vuxenutbildning och inom de öppna yrkeshögskolestuderna, den för vuxna ordnade förberedande yrkesutbildningen för fristående examina (förberedande läroavtalsutbildning för specialyrkesexamen) samt i vuxengymnasiernas ämnesstudier och inom det fria bildningsarbetet vid sommaruniversitet.

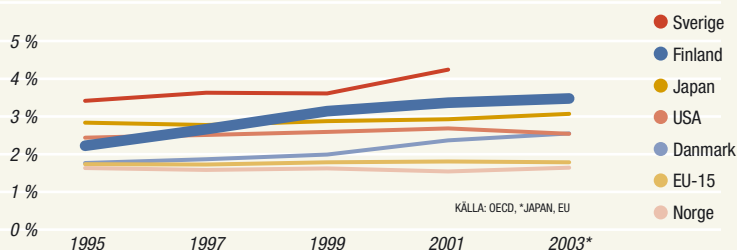
Universitetens magisterprogram ökade till antalet. Antalet deltagare i universitetens fortbildning sjönk, likaså antalet examensstuderande i vuxengymnasierna.

Antalet avlagda examina inom vuxenutbildningen ökade i synnerhet i den grundläggande yrkesutbildningen och den yrkesinriktade tilläggsutbildningen och i yrkeshögskolorna. År 2003 avlades sammanlagt ca 30 000 examina och ca 10 000 delexamina i vuxenutbildningen inom undervisningsförvaltningen. Största delen av den frivilliga vuxenutbildningen handlar dock om kunskapsupprätthållande och -kompletterande utbildning som inte leder till examen.

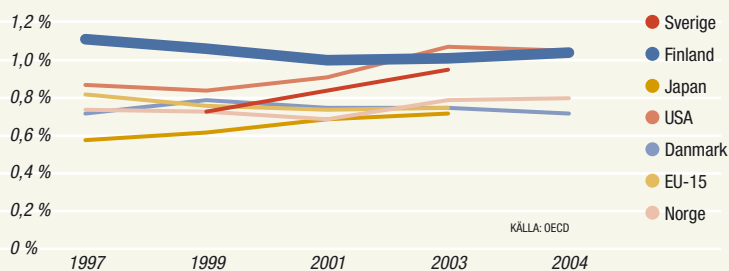
Genom det 5-åriga programmet Kunskapslyftet, som startade 2003, höjdes utbildningsnivån hos förvärvsarbetande vuxna med låg utbildningsnivå. Programmet, som vänder sig till personer i arbete i åldern 30 - 59 år och utan examen efter grundnivå, utvidgades så att ca 6 500 personer före slutet av 2004 inledde utbildning med hjälp av programfinansieringen, av dem 55 procent i utbildning som förbereder för en yrkesinriktad examen och 45 procent i utbildning som förbereder för datorkörkort.

Yrkesutbildning erbjöds personer som hör till målgruppen för Kunskapslyftet, antalet utbildningsplatser ökades och ansökningsfrämjande och studiestödjande åtgärder stöddes.

FoU-utgifter som andel av BNP (%)

Offentlig FoU-finansiering som andel av BNP (%)

340 000 studerande fick studiestöd

Studiestödet består av studiepenning, bostadstillägg och statsborgen för studielån. Högskolestuderande får därtill måltidsstöd. Antalet studiestödstagare steg i högskolorna och sjönk i de övriga läroanstalterna. Utgifterna för studiestödet var sammanlagt 736,4 miljoner euro.

Av alla stödtagare fick 43 procent statsborgen för studielån. Antalet borgenstagare ökade i högskolorna och minskade i de övriga läroanstalterna.

Det totala antalet personer med studielån var 337 961. Det statsgaranterade lånebeståndet var vid slutet av året 1 159 miljoner euro.

Undervisningsministeriet förberedde åtgärder som skall få studiestödet att räcka till bättre och göra det mer sporrande. Målet är att förbättra högskolestuderandenas studiesociala ställning, påskynda slutförandet av studierna och öka användningen av studielån.

Vuxenutbildning ¹	2001	2002	2003	2004
Gymnasieutbildning				
nya studerande ⁴		5 290	5 830	5 900
studerandeantal ^{2,3}	12 290	11 130	10 330	9 940
Grundläggande yrkesutbildning i skolform som förbereder för fristående examen				
nya studerande ⁴	6 060	7 390	8 430	9 200
avlagda examina ⁴	2 490	3 380	3 900	4 500
studerandeantal ²	9 010	10 640	11 420	12 270
Grundläggande yrkesutbildning i läroavtalsform som förbereder för fristående examen ⁴				
nya studerande ⁴	7 350	6 560	6 210	6 500
avlagda examina ⁴	2 220	2 660	3 070	3 500
studerandeantal ^{2,6}	10 440	11 860	12 490	12 540
Yrkesinriktad tilläggsutbildning i skolform som förbereder för yrkes- och specialyrkesexamen				
nya studerande ⁴	8 830	9 020	10 820	10 500
avlagda examina ⁴	7 840	7 110	7 110	7 100
studerandeantal	13 120	12 950	14 720	14 500
Yrkesinriktad tilläggsutbildning i läroavtalsform som förbereder för yrkes- och specialyrkesexamen				
nya studerande ⁴	9 490	11 520	13 090	14 500
avlagda examina ⁴	4 820	6 040	5 340	6 500
studerandeantal ⁶	13 090	14 710	16 710	18 940
Grundexamina vid yrkeshögskola ⁷				
personer som inlett studier	6 180	5 480	7 040	6 280
avlagda examina	3 860	4 290	4 450	4 270
studerandeantal ²	15 820	14 950	14 920	14 990
Påbyggnadsexamina vid yrkeshögskola ⁷				
personer som inlett studier	-	160	310	240
avlagda examina	-	-	-	60
studerandeantal ³	-	80	350	370

1) Utbildning inom undervisningsförvaltningen. Källa Statistikcentralen, om inget annat anges.

2) Studerande som fyllt 18 år innan studierna inleddes. 3) Antal årsstuderande enligt statsandelssystemet.

4) År 2004 uppskattning. 5) Inkluderar även uppgifter för utbildning enligt läroplansgrunderna. 6) De studerande som före 1.1.1999 inlett utbildning som förbereder för yrkesexamen och som på grund av hur finansieringen bestäms statistikförs i antalet elever i den grundläggande yrkesutbildningen, ingår här bland de studerande i tilläggsutbildningen.

7) Uppgifterna om personer som inlett studier och om examina hämtade ur databasen AMKOTA.

Studiestödstagare och deras andel av alla studerande på olika utbildningsnivåer 2004 enligt uppskattning utom vad gäller yrkeshögskolorna.

	2001	2002	2003	2004
Gymnasier				
Yrkesläroanstalter	36 196 (28 %)	34 095 (27 %)	32 014 (26 %)	29 489 (25 %)
Yrkeshögskolor	104 259 (84 %)	101 330 (80 %)	101 018 (78 %)	100 290 (76 %)
Universitet	98 448 (87 %)	98 640 (86 %)	98 462 (85 %)	99 154 (84 %)
	91 424 (61 %)	93 819 (63 %)	96 183 (62 %)	98 146 (62 %)

KULTUR-,
IDROTTS- OCH
UNGDOMSPOLITIK

Anslagen för kultur-, idrotts- och ungdomsarbete ökade 2004. Verksamhetsbetingelserna inom olika konstsektorer kunde delvis förbättras. Stödet för inhemsk film höjdes. Barnkultur, skydd av barn för medievald och åtgärder för att främja ungas deltagande hörde till årets centrala verksamhetsområden. Fokusområden var också hälsofrämjande idrott och idrott för barn. En arbetsgrupp för elitidrotten lade bl.a. fram förslag om hur träningen kunde utvecklas.

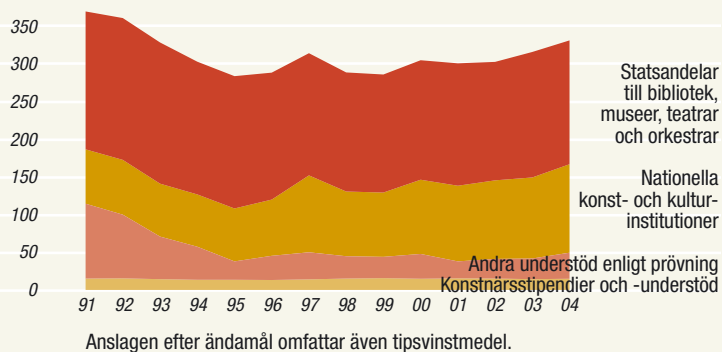
Konsten och kulturen fick bättre verksamhetsvillkor

Finansieringen för konst- och kultursektorn ökade med 15,8 miljoner euro, dvs. 5 procent. Ökningen fördelades mellan många olika konstsektorer, i första hand enligt statsrådets principbeslut om konst- och konstnärspolitik.

Mellan undervisningsministeriet, utrikesministeriet och handels- och industriministeriet startade samprojektet Kulturexport. Målet är att finsk kreativ ekonomi vid sidan av den finska informationstekniken och biotekniken skall lyftas fram som en internationellt konkurrenskraftig bransch. Kultur- och vetenskapsinstituterna, informationscentralerna för konst och kultur och olika exportfrämjande organisationer utvecklar sedan februari 2005 tillsammans ett informationsnätverk för kulturen.

I enlighet med regeringsprogrammet bereddades ett brett kreativitetsstrategiarbete. Arbetet med den egentliga strategin inleddes i början av 2005. Kreativiteten kommer att skärskådas bl.a. som en fråga om självuttryck, vardagsliv, kreativa yrken, arbetsliv, fostran och utbildning, gemen-

Konst- och kulturfinansiering, milj. euro

skap, kultursituation, olika faktorer i omvärlden, kulturell kompetens, kreativ ekonomi och innovationspolitik.

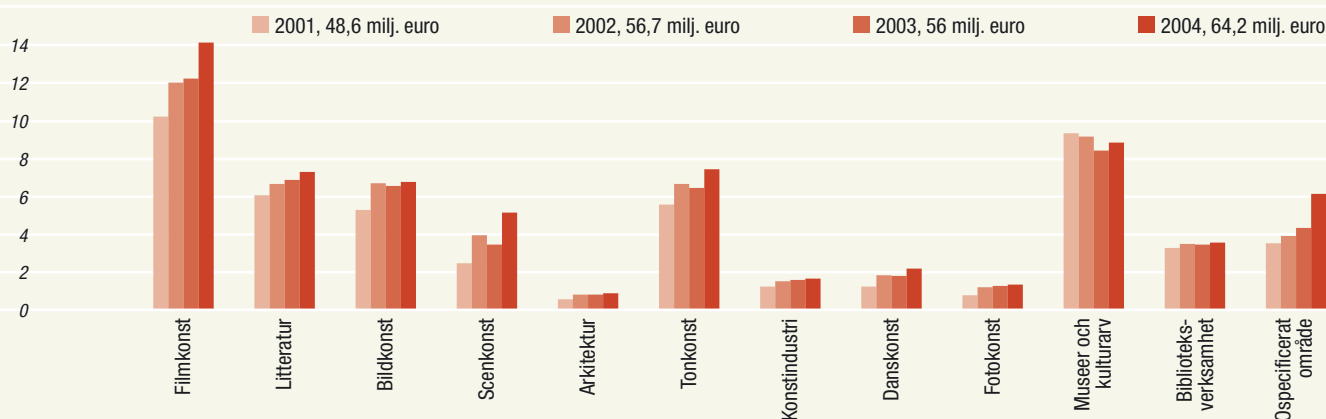
Målet för utvecklingen av statsandelssystemet för konst- och kulturinstitutioner har varit att priset per enhet skall höjas så att det motsvarar de faktiska kostnaderna samt att återinföra indexhöjningen av priset per enhet för teatrar.

Museernas statsandelar steg, vilket innebar en ökning om ca en miljon euro till museernas huvudmän.

Ökningen av teatrarnas årsverken 2004 innebar i pengar ca 150 000 euro mer till teaterverksamhetens huvudmän. 33 teater- och dansgrupper beviljades verksamhetsunderstöd efter prövning. Orkestrarnas årsverken ökade. Tillsammans med indexhöjningen innebar det ett tillskott på sammanlagt ca 250 000 euro i statsandelarna till orkestrarnas huvudmän. Understöd efter prövning beviljades 11 nationellt eller regionalt betydande orkestrar.

Den regionala jämlikheten stärktes genom tre nya re-

Konst- och kulturunderstöd som beviljas efter prövning 2001 - 2004, milj. euro

gionala danscentrum. De regionala konstkommissionernas verksamhetsresurser för konstfrämjande steg med 500 000 euro.

Den kulturella och konstnärliga mångfalden, liksom även konstnärernas ställning inom olika kulturminoriteter främjades genom planering och beredning av stödåtgärder i anslutning till ett konst- och konstnärspolitiskt program och ett barnkulturpolitiskt program samt genom understödsanslagen för konst och kultur. En utredning om invandrarkonstnärer stöddes också. Kulturell mångfald beaktades i understöden för riksomfattande kulturevenemang. Kulturens tillgänglighet och främjandet av skapande verksamhet bland handikappade förbättrades genom att de utvecklingsförslag som lagts fram av kommissionen för handikappade och kultur började genomföras.

Under året färdigställdes en internationell utvärdering av konstkommissionsväsendet.

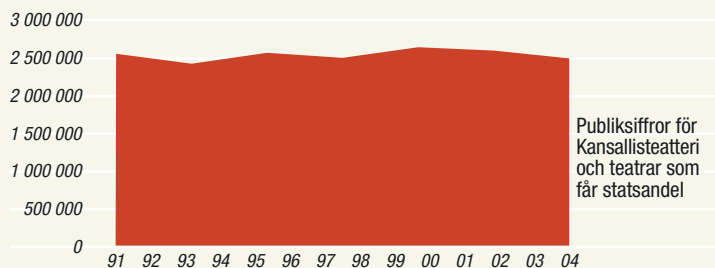
Centralkommissionen för konst, statens konstkommissioner och nämnderna i samband med dem samt de regionala konstkommissionerna delade i konstnärsstöd ut 1 164 stipendier och understöd.

Allt större uppmärksamhet fästes vid en trygg uppväxtmiljö för barn och unga. Barnkultur, ungas deltagande, förebyggande av utslagning och skydd av barn för medievåld betonades i undervisningsministeriets åtgärder 2004. Under året utarbetades ett utkast till regeringens handlingsprogram för begränsning av medievåldet mot barn.

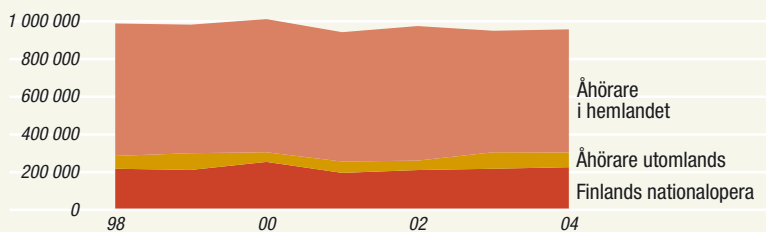
Som en åtgärd för att genomföra det barnkulturpolitiska programmet stöddes 13 projekt om barnkulturcentrum.

Barnens och de ungas välfärd och livskvalitet förbättrades med hjälp av 200 000 euro för 2004 som temaår

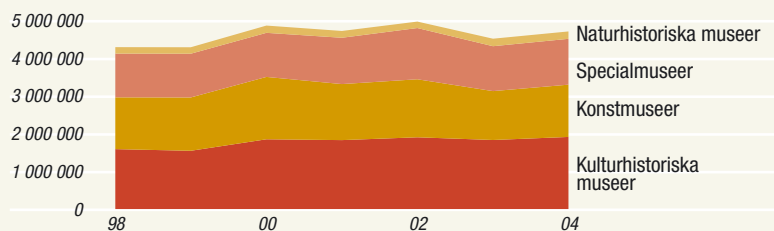
Teatrarnas publiksiffror

Symfoniorkestrarnas och Nationaloperans publik

Besökarantal i museerna

59 teatrar, 25 orkestrar och 132 museer omfattades av statsandelssystemet. Didrichsens konstmuseum godkändes 2004 som nytt statsandelsmuseum.

för barn- och ungdomsfilm och genom betoning av mediefostrans betydelse i ett allt mer visuellt samhälle. Läsintresset hos barn samt datanätsinnehåll för unga stöddes genom understöd på 200 000 euro till biblioteken.

I syfte att öka det mångsidiga utbudet av audiovisuell kultur och kreativ industri höjdes det offentliga stödet för inhemsk film med 2,1 miljoner euro (16,7 procent). Det är den första fasen i målet att garantera en högklassig inhemsk filmproduktion även i framtiden och utöka mark-

nadsandelen. År 2004 hade de inhemska långa spelfilmerna en marknadsandel på 17 procent. I syfte att stärka mångsidiga digitala innehåll stöddes produktutvecklingsprojekt som lämpar sig för digitala terminaler.

Inom kultursektorn utvecklades färdigheter för informationssamhället samt datanätens kulturinnehåll genom understöd till försöks- och utvecklingsprojekt.

Digitaliseringen av kulturarvet främjades

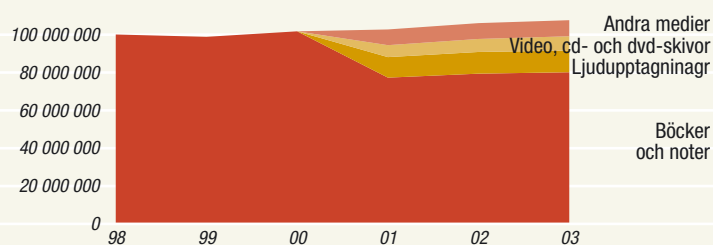
Ett nytt anslag i statsbudgeten anvisades för restaurering av världsarvsobjekt samt forskning och upplysning om dem.

En preciserad plan för flyttningen av Finlands sjöhistoriska museum till Kotka blev klar under året. Enligt planen öppnar museet i Kotka 2008.

Digitaliseringen av kulturarvet främjades enligt målprogrammet och undervisningsministeriets strategi. Museiverkets museidatabas Suomen museot on-line togs i bruk. Den har i huvudsak byggts upp med finansiering av undervisningsministeriet. Ministeriet understödde museernas digitaliseringsprojekt och projekt för innehållsproduktion.

År 2002 var museernas samlingar och bildsamlingar elektroniskt katalogiserade till i snitt ca 49 respektive 17 procent. Digitaliseringsgraden för bilder var i genomsnitt ca 11 procent. Arbetsgruppen för digitalisering av kulturarvet KULDI räknade 2003 ut att satsningen på digitalisering under en femårsperiod borde ligga på 5 miljoner euro per år för att de viktigaste materialen på museer, arkiv och bibliotek ska kunna ges digital form och bli tillgängliga via datanät.

Bibliotekens utlåning

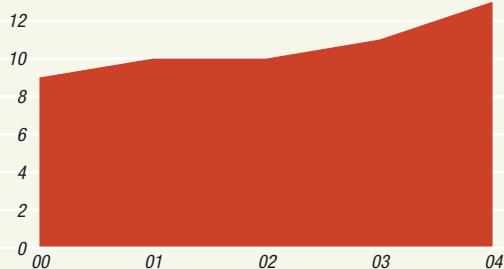

Fram till 2000 ingår video, ljudupptagningar och andra medier i böcker och noter.

Jämfört med målsättningen (1-2 datorer per 1000 invånare) har biblioteken ett underskott på ca 2000 kunddatorer. Bara i 14 av landets 194 bokbussar finns en kunddator. Nätförbindelserna är i merparten av biblioteken mycket eller tämligen snabba. Över 200 biblioteksservicepunkter saknar dock fortfarande internetuppkoppling.

Källa: "Julkiset asiakaspääteet Suomessa. Maksuttomien julkisten asiakaspääteiden tila ja tarve Suomessa vuonna 2004"

Premiärer för inhemska långfilmer

Samarbetet mellan biblioteken främjades

Undervisningsministeriet har med bistånd från länsstyrelserna och som en del av utvärderingen av basservicen utvärderat bibliotekens bokförvärv och boksamlingar. Bokinköpen har stannat på samma nivå som under 90-talets lågkonjunktur, trots att bokutlåningen alltfjämt är den mest anlitade bibliotekstjänsten.

Organisering av ett gemensamt biblioteksväsen mellan flera kommuner och utveckling av andra samarbetsformer har främjats genom informationsstyrning och understöd som beviljas efter prövning. Målet är att säkra tillgången på mångsidiga och högklassiga bibliotekstjänster. I syfte att främja i synnerhet barns läsförmåga och läsintresse har biblioteken beviljats understöd för att ordna litterära evenemang och funktioner.

Bibliotekens roll som spridare av basfärdigheter för informationssamhället stärktes genom de anslag som beroende på prövning beviljas för utveckling av nätbaserade tjänster och innehållsproduktion.

Vid undervisningsministeriet vidtogs förberedande åtgärder i syfte att utöka antalet kundterminaler och bredbandsanslutningar på biblioteken.

Med central finansiering från ministeriet fick alla allmänna bibliotek rätt att använda Nationalbibliotekets nationella databaser.

Finansieringen av de allmänna biblioteken uppgick till 95 miljoner euro. Summan innehåller statsandelar för biblioteksväsendet, statsandelar för nya bibliotekslokaler och bokbussar samt understöd för kommunalt bibliotekssamarbete. Biblioteket för synskadade fick nya och moderna hyreslokaler.

Upphovsrättslagstiftningen reformeras

I syfte att reformera upphovsrättslagstiftningen och utveckla upphovsrättssystemet avläts i mars 2004 till riksdagen en proposition med förslag till lag om en ändring av upphovsrättslagen och om godkännande av två fördrag som ingåtts med Världorganisationen för den intellektuella äganderätten, WIPO. Lagstiftningen skall fås att motsvara EU-direktivet om upphovsrätt i informationssamhället och WIPO-fördragen.

Tonvikt på hälsofrämjande idrott och idrott för barn

Delaktighet och deltagande stärktes genom stöd för utveckling av idrottsorganisationer och i synnerhet verksamheten på lokal nivå.

Statsunderstöden till idrottsorganisationerna ökade med 500 000 euro. Undervisningsministeriet delade ut understöd på sammanlagt 27 miljoner euro till 128 idrottsorganisationer. I enlighet med fokusområdena i undervisningsministeriets verksamhet lades år 2004 fram ett förslag till reform av det resultatbaserade understödssystemet för riksomfattande grenförbund.

Myndighetssamarbetet kring hälsofrämjande idrott förtätades under ledning av delegationen för hälsofrämjande idrott och som ett verksamhetssätt i projektet I form för livet. Projektet Hyvä Seura (Den goda föreningen) har som mål att lägga om idrottsorganisationernas verksamhetssätt så att de bättre än hittills kan möta de förändrade utmaningarna när det gäller deltagande i idrottsverksamhet.

I syfte att stärka idrottens etiska grund bereddes etiska grunder för rent spel under ledning av Finlands Idrott rf. Finlands Antidopingkommission svarade sedan början

av året för all testning i Finland, också för finansieringen. Sammanlagt utfördes 1 946 tester, varav 8 positiva. Verksamheten anvisades under året 1,2 miljoner euro.

År 2004 redovisade de riksomfattande idrottsutbildningscentren sammanlagt 330 906 studerandedygn inom det fria bildningsarbetet. De regionala idrottsutbildningscentrens utbildningsvolym var 78 734 studerandedagar.

I syfte att främja medborgarnas välmående med hjälp av byggunderstöd för idrottsanläggningar stöddes särskilt grundläggande reparationer av simhallar samt åtgärder för att skapa möjligheter till näridrott. Understöden beviljades med hänsyn till utvecklingen av villkoren för idrott för barn och unga och för hälsofrämjande idrott.

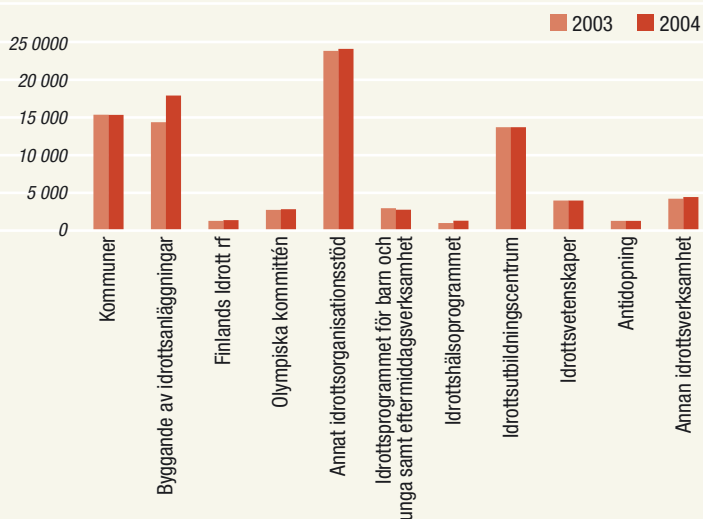
Tyngdpunkten i idrottsprogrammet för barn och unga låg i utveckling av idrottsinriktad eftermiddagsverksamhet

för elever i årskurs 3 - 9. Målet är att få med i synnerhet sådana barn och unga som får litet motion. År 2004 startade totalt 84 utvecklingsprojekt inom eftermiddagsverksamheten med ca 6 500 deltagande barn och unga. I stöd för utveckling av de lokala idrottsföreningarnas barn- och ungdomsidrott beviljades 400 000 euro till sammanlagt 348 projekt. Projekten omfattar ca 32 000 barn och unga.

Året 2004 var utlyst till europeiskt år för utbildning genom idrott.

En idrotts Gallup från 2002 visar att 78 procent av finländarna anser att framgångar i internationella elitävlingar är viktiga för Finland. Under 2004 utvärderades nuläget inom elitidrotten av en arbetsgrupp för elitidrotten, som också lade fram förslag till åtgärder för att effektivisera träningen av unga idrottare och till utveckling av handledar- och tränarutbildningen. Organisationerna stödde i sina utlåtanden arbetsgruppens förslag.

Idrottsanslag, milj. euro

Satsningar på ungdomsarbete

Undervisningsministeriets satsning på ungdomsarbete 2004 var 30,8 miljoner euro, en ökning på 37 procent jämfört med året innan. Ökningen återställde anslagen för ungdomsarbete till nivån före lågkonjunkturen i början av 1990-talet.

Med hjälp av anslagen kunde stödet till de riksomfattande ungdomsorganisationerna och organisationer som bedriver ungdomsarbete ökas markant för utveckling av de ungas samhällsdeltagande och mångsidiga hobbyverksamhet. Också de riksomfattande ungdomscentralernas verksamhet och byggprojekt kunde stödjas mer än tidigare. Som en ny verksamhetsform anvisades länssty-

relserna medel till stöd för regionala utvecklingsprojekt kring ungdomsarbete.

Utvecklingen av ett nätverk för informations- och rådgivningstjänster till unga inleddes. Utbyggnad av konstcentrum för barn och unga stöddes. Stödet för eftermiddagsverksamhet för skolelever utökades, likaså stödet för ungdomsverkstäder. Även ungdomsforskningen kunde få större stöd än tidigare.

Anslagen gav möjlighet att påverka de ungas möjligheter till delaktighet och deltagande, de ungas kulturella jämlikhet, tillgången på ungdomstjänster samt utvecklingen av ett nätverk för kultur- och fritidstjänster, skapandet av en psykiskt och fysiskt trygg uppväxtmiljö, utvecklingen av barnkulturen samt satsningarna på ett mångsidigare internationellt samarbete med större verkningar inom hela verksamhetssektorn. Ungdomsverkstäderna och det förebyggande drogarbetet var viktiga påverkningsmedel för att stärka de ungas sociala identitet.

Totalrevideringen av lagen om ungdomsarbete fortskred enligt planerna och omfattade en brett upplagd samråds- och remissomgång.

Anslag och nyckeltal för ungdomsarbetet

Funktioner	Deltagare			Anslag (milj.euro)		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Ungdomsorg. (antal/medl.) Kommunernas ungdomsarbete	800 000	815 000	825 000	7,6 6,1	7,9 6,0	10,4 6,0
Ungdomsverkstäder*	8 500	7 100	8 000	**1,2	1,4	2,4
Ungdomscentraler (antal/ungdomsdygn)	136 000	148 000	160 000	2,2	2,4	3,8
Eftermiddagsklubbar för skolelever				0,4	0,6	1,0
Ungdomsforskning				0,5	0,5	0,8
Förebyggande drogarbete				0,8	0,8	0,8
Informations- och rådgivningstjänster				-	0,1	0,5
Regionutveckling				-	-	0,7
Award (grupper, unga)	500	600	900	0,1	0,2	0,2
Internat. samarbete				0,7	0,7	0,8
Kultur				0,5	0,5	0,5
- Ung Kultur	3 100	6 350	7 400	0,4	0,4	0,4
- Kulturgrupper***	1 365	1 349	1 411	0,1	0,1	0,1
Annat				1,9	1,3	2,2
SAMMANLAGT				22,0	22,4	30,8

* Ungdomsverkstäder 2002 =300, 2003=236, 2004=230

** Använda anslag av moment 29.99.50 och 29.99.51. Inkluderar inte ESF-anslag

*** Via Centret för internationellt personutbyte (CIMO) finansierade utlandsturnéer för unga

I november 2004 underskred ungdomsarbetslösheten på månadsnivå för första gången sedan lågkonjunkturen i början av 1990-talet 30 000. På årsnivå var ungdomsarbetslösheten cirka 32 500.

Enligt olika utredningar har de ungas droganvändning, som ökade kraftigt i slutet av 1990-talet, stannat upp och trenden är något nedåtgående.

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Undervisningsministeriets internationella verksamhet har fokuserat på kulturell mångfald, en hållbar utveckling och informationssamhället, följdverkningarna av EU:s utvidgning samt EU:s framtidsarbete, beredningen av Agenda 2007 och uppföljningen av Lissabonstrategin samt Rysslandssamarbetet.

Finland deltar aktivt i den process med att utforma en internationell konvention om kulturell mångfald som förbereds i Unesco.

Den finländska forskningen och kulturens internationella synlighet främjades. Inom den nordliga dimensionen och i samarbetet med Ryssland betonades samarbete med många aktörer.

Universitetens och yrkeshögskolornas internationella samarbete och nätverksbygge stöddes bl.a. genom ett ökat utbud av undervisning på engelska och åtgärder för bättre möjligheter till studentutbyte.

De kvantitativa målen för universitetens studentutbyte och utländska examensstuderande höjdes under perioden 2004 - 2006 markant. Undervisningsministeriet anvisade projektfinansiering för planering av magisterprogram på främmande språk och gav universiteten resultatfinansiering för internationalisering.

Genom reformen av examensstrukturen förbättras jämförbarheten mellan finländska och europeiska universitetsexamina. I samarbete med finländska och ryska universitet startade undervisningsministeriet projektet Cross-Boarder University.

Finlands deltagande i det forskningspolitiska samarbetet inom Norden och EU och på andra internationella

plan fortsatte och stärktes.

Fördraget om Finlands anslutning till ESO (European Southern Observatory) trädde i kraft. I och med detta fick finska forskare tillgång till synnerligen högklassiga rymdvetenskapliga och astronomiska anläggningar och instrument samt bättre förutsättningar än tidigare att påverka och delta i internationellt forskningssamarbete på hög nivå.

Internationaliseringen av yrkesutbildningen främjades genom att utomlands avlagda studieavsnitt stöddes och praxisen för tillgodoräknande av utomlands genomförda studier effektiviserades. Förutsättningarna för rörlighet för studerande inom grundläggande yrkesutbildning och personer som avlagt yrkesinriktad grundexamen förbättrades genom stödåtgärder och med hjälp av Leonardoprojekt. Förvaltningsområdet deltog aktivt i Köpenhamnsprocessen, ett projekt för att främja samarbetet inom yrkesutbildningen i Europa. Systemet för överföring av studiepresta-

tioner samt erkännandet av informella kunskaper och vardagskunnande utvecklades till försöksnivå. Införandet av ett nytt europass började beredas.

Ett Rysslandsprogram för konst och kultur gjordes upp. Det huvudsakliga syftet är att främja uppkomsten av ett nordligt kulturpartnerskap.

Finlands ställningstaganden till riktlinjerna för den europeiska idrottspolitiken bereddes. Under verksamhetsåret utvärderades mervärdet av EU:s kommande idrottsverksamhet i förhållande till det europeiska idrottssamarbete som redan finns.

Huvudtema i årets ansökningsomgång för EU-programmet Kultur 2000 var kulturarvet. De finländska kulturaktörerna klarade sig bra i ansökningsomgången. År 2004 togs beslut om att Kultur 2000, som sträcker sig över åren 2000 - 2004, skall fortsätta oförändrat till slutet av 2006 och beredningen av ett nytt kulturellt ramprogram för åren 2007 - 2013, Kultur 2007, inleddes.

Undervisningsministeriet sköter EU-ärenden som gäller utbildning, forskning, ungdom, kultur, upphovsrätt och det audiovisuella området. Undervisningsministern företräder Finland när ministerrådet sammanträder i rådskonstellationen för utbildnings- och forskningsärenden och kulturministern i rådskonstellationen för ungdoms-, AV- och kulturärenden. Kulturministern företräder Finland även i informella ministermöten om idrottsfrågor.

I syfte att främja kännedomen om den finländska konsten, kulturen och forskningen stöder undervisningsministeriet tretton självständiga stiftelsedrivna kulturinstitut, tolv utomlands (Paris, London, Berlin, Tallinn med verksamhet också i Dorpat, Köpenhamn,

Antwerpen, Stockholm, S:t Petersburg, Madrid, Oslo, New York och Budapest, och ett i Finland (Hana-holmen i Esbo) samt fyra vetenskapsinstitut belägna i Rom, Aten, Tokyo och Mellanöstern i Amman och på det palestinska självstyrelseområdet Beit Jala. Vetenskapsinstituten fokuserar på att främja forskning och undervisning.

Det nyaste understödsobjektet bland dessa är FinnAgora i Budapest, som öppnades 2004.

Till kulturinstitutens uppgifter hör att exportera finländsk kultur, bedriva kulturell utbytesverksamhet med stationeringslandet och att skapa kontakter med samhällslivet och näringslivet.

KYRKLIGA ÄRENDEN

GORILLA | HARRI TAHVANAINEN

Kyrkoförvaltningens verksamhetsidé är att säkerställa den evangelisk-lutherska kyrkans och det ortodoxa kyrkosamfundets ställning genom att utveckla kyrkornas rättsliga och andra verksamhetsbetingelser på lika grunder.

På motsvarande sätt ombesörjs religionssamfundens rättsliga verksamhetsbetingelser. Till sektorn hör också det allmänna ordnandet av begravningsväsendet.

Staten beviljar inte understöd för den evangelisk-lutherska kyrkan eller registrerade religionssamfund. Kyrkostyrelsen för den ortodoxa kyrkan är ett statligt verk vars utgifter betalas av statliga medel.

I syfte att främja jämlikheten enligt religionsfrihetslagen tillsatte undervisningsministeriet en arbetsgrupp för

att utreda möjligheten att genomföra ett statsunderstöds-system för registrerade religions-samfund.

År 2004 beviljades understöd för värnandet om de stupades minne, iståndsättning av begravningsplatser på det överlåtna området och skötseln av de evakuerades hjältegravar samt till Finska sjömanskyrkan, bl.a. för byggnadsunderstöd till sjömanskyrkan i London samt inom det ortodoxa kyrkosamfundet till vissa institutioner samt församlingar i ekonomiskt trångmål.

A close-up photograph of an abacus, showing several rows of light-colored wooden beads on a wooden frame. The background is softly blurred, showing more of the abacus structure. The text is overlaid in the upper left quadrant.

UTBILDNINGS- OCH KULTURFINANSIERING SAMT UTVECKLING AV FÖRVALTNINGEN

Utgifterna på undervisningsministeriets förvaltningsområde uppgick i statsbudgeten 2004 till cirka 6 miljarder euro. Anslagen var 3 procent större än året innan. I synnerhet finansieringen av forskning och ungdomsarbete visar en ansenlig ökning. Under året godkändes en upphandlingsstrategi för förvaltningsområdet och ett produktivetsprogram för området bereddes.

De gemensamma värderingarna i utbildning, forskning, kultur, idrott, ungdomsärenden och kyrkliga ärenden inom undervisningsministeriets ansvarsområde betonar bildning, välfärd, demokrati och kreativitet – värderingar som ministeriet främjar genom sina funktioner.

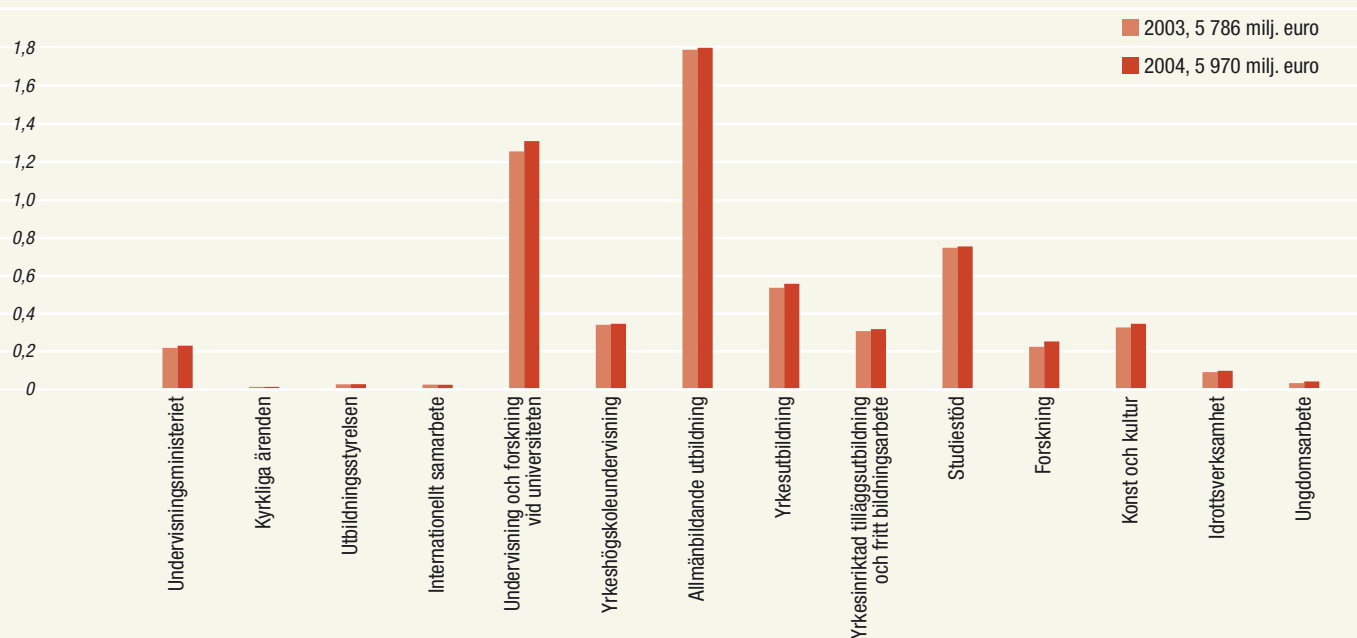
Sakkunskap är ett viktigt värde i ministeriets verksamhet, likaså ansvar, öppenhet och samarbete samt framtidsorientering.

Arbetet för målen i regeringsprogrammet och regeringens strategidokument genomfördes enligt statens budget för 2004. Årets resultatmål preciserades i ministeriets ekonomiplan och resultatavtalen med myndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet. En del av de statsunderstöd som undervisningsministeriet beviljar beroende på prövning baseras på resultat.

I syfte att öka samarbetet över förvaltningsgränserna har regeringen startat fyra tväradministrativa politikprogram: sysselsättningsprogrammet, företagsamhetsprogrammet, informationssamhällsprogrammet och politikprogrammet för medborgarinflytande. Undervisningsministeriet medverkade i alla politikprogram.

Verksamheten styrdes även av undervisningsministe-

Utgifter inom undervisningsministeriets förvaltningsområde, miljarder euro

Statsunderstöd som undervisningsministeriet och centralkommissionen för konst beviljar efter prövning , 1 000 euro

	2003				2004				ändring %
	bevilj.	avslag	ant.tot.	euro	bevilj.	avslag	ant.tot.	euro	
Utbildnings- och forskningspolitiska avd.	981	410	1 391	93 177	764	130	894	91 224	-2 %
Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avd.	1 993	1 015	3 008	168 413	2 021	966	2 987	192 126	14 %
Förvaltningsenheten	30	4	34	1 963	20	7	27	1 005	-49 %
Internationella sekretariatet	300	112	412	5 413	288	106	394	5 525	2 %
Konstnårs- och journalistpensioner*	55	515	570	700	55	523	578	720	3 %
Undervisningsministeriet sammanlagt	3 359	2 056	5 415	269 666	3 148	1 732	4 880	290 600	8 %
Centralkommissionen för konst	2 766	5 455	8 221	15 532	2 809	5 971	8 780	17 366	12 %
TOTALT	6 125	7 511	13 636	285 198	5 957	7 703	13 660	307 966	8 %

* Besluten om konstnårs- och journalistpensioner fattas vid undervisningsministeriet, men utbetalas av statskontoret av finansministeriets anslag. Konstnärspension kan beviljas: som full pension, delpension eller förhöjd delpension.

riets strategi 2015, den utvecklingsplan för utbildning och forskning som statsrådet godkände för 2003 - 2008, statsrådets principbeslut om konst- och konstnärspolitiken samt undervisningsministeriets regionstrategi 2013.

Undervisningsministeriet deltog i beredningen av statsandelsreformen, som syftar till att säkra tillräcklig finansiering för utbildningen och kulturtjänsterna samt en rättvis fördelning av statsandelarna. Möjligheterna att delegera och regionalisera uppgifter inom undervisningsministeriet utreddes.

Cirka 2 910 miljoner euro av förvaltningsområdets anslag beviljades i lagstadgade statsandelar till kommunerna, samkommuner och privata sammanslutningar. Statsandelssystemet för undervisnings- och kulturverksamheten är en del av det kalkylbaserade statsandelssystemet för kommunerna. Finansieringen till huvudmännen baserar sig på elevantal eller andra prestationsantal och kalkylerade pris per enhet.

Statsandelarna ökade med 71,6 miljoner euro (2,5 %), vilket bl.a. berodde på indexförhöjningen och nya serviceformer, bland dem morgon- och eftermiddagsverksamheten för skolbarn och transportförmånen i förskoleundervisningen.

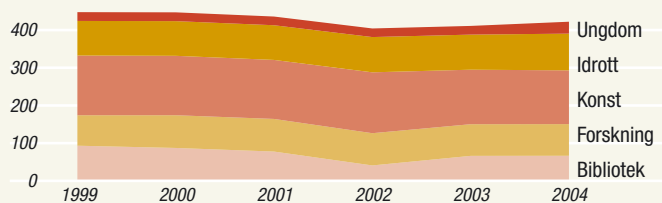
Anslagsramarna för undervisningsministeriets egen verksamhet är exceptionellt strama, främst till följd av det nya lönesystemet och större hyror för ministeriets nya lokaler.

En upphandlingsstrategi för undervisnings- och kulturförvaltningen blev klar. Förvaltningsområdets produktivetsprogram 2005 - 2009 kräver att också ministeriets resultat, effektivitet och kvalitetssystem utvecklas. Ministeriets interna system för kostnadskontroll utvecklades. Som ett led i utvecklandet av ärendehanteringssystemen

Statsandelar för undervisnings- och kulturverksamhet, milj. euro

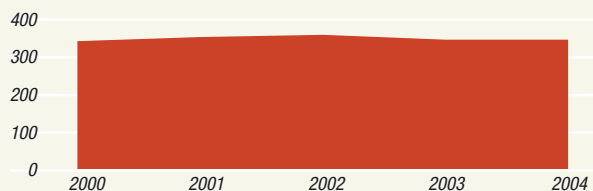
	2003	2004	Ändring	%
Kommuner	1 218,3	1 226,2	7,9	0,6
Samkommuner	955,9	988,2	32,3	3,4
Privata	664,7	696,1	31,4	4,7
Sammanlagt	2 838,9	2 910,5	71,6	2,5

Användningen av tippningsvinstmedel, milj. euro

År 2004 finansierades undervisningsministeriets hela stöd för forskning till ca 32 %, för konst och kultur till ca 57 %, för idrott till ca 98 % och för ungdomsverksamhet till ca 93 % med hjälp av tippningsvinstmedel. Lagen om fördelning av avkastningen av tippningsvinstmedel började tillämpas vid ingången av 2004. Under de närmast kommande åren börjar statsandelarna till biblioteken successivt finansieras med ordinarie budgetmedel i stället för med tippningsvinstmedel.

Undervisningsministeriets personal

År 2004 var medelåldern för de anställda 47,4 år, mot 47,1 år 2003.

Grundskolorna, gymnasierna och biblioteken drivs till största delen av en enda kommun. Yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen handhas av kommuner, samkommuner och privata utbildningsanordnare.

*Grundskolorna är 3 550, gymnasierna 480, yrkesutbildningsanordnarna 177 och yrkes-
högskolorna 29 till antalet. Från 1999 till 2004 har antalet grundskolor minskat med 260.*

Alla kommuner har ett huvudbibliotek. Antalet biblioteksenheter, dvs. filialbibliotek, bokbussar och andra servicepunkter, är sammanlagt knappa 1000.

Vid ingången av 2005 har Finland 432 kommuner. Av alla kommuner är 44 tvåspråkiga och 19 svenskspråkiga.

Landets 20 universitet får till största delen sin finansiering genom statsbudgeten.

Genomförandet av strukturfondsprojekten löpte väl på undervisningsministeriets förvaltningsområde. Vid utgången av 2004 pågick 820 strukturfondsprojekt som får finansiering från Europeiska socialfonden (ESF) och 267 projekt som får finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF). Före utgången av året hade 565 milj. euro bundits till projektbeslut (EU- och nationell medfinansiering sammanlagt). År 2003 var motsvarande summa 457 milj. euro.

godkändes en ny informationshanteringsplan. Inom projektet gjordes en grundlig kartläggning av verksamhetsprocesserna.

Ministeriets strategi för nättjänster och nätverksamhet genomfördes främst så att ministeriets webbsidor och elektroniska kommunikationsprocesser utvecklades.

Utvecklingen av personalen och ministeriet som arbetsplats fortgick. Personalboks lutet och arbetsklimatbarometern gav ett bra underlag för utvecklingsåtgärder, bland dem resultat- och utvecklingssamtalen, införandet och vidareutvecklingen av det nya lönesystemet, ministeriets personalprogram, det s.k. åldersprogrammet, ministeriets plan för personalutveckling, arbetshälsoplan samt jämställdhetsprogram.

Ministeriets lokalprojekt samlade olika funktioner som varit utspridda på flera ställen. Ministeriet flyttade in på Sjötullsgatan 1 och saneringen av huset på Sjötullsgatan 10 förbereddes. Lokalprojektet har fäst särskild uppmärksamhet vid kvalitetskrav i fråga om hälsa, ergonomi och arbetsgemenskap.

ÄMBETSVRK OCH INRÄTTNINGAR PÅ UNDERVISNINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

UNDERVISNINGSMINISTERIET	UNIVERSITET	RIKSARKIVET	STATSBOLAG
Besvärnämnden för studiestöd	Bildkonstakademin	MUSEIVERKET	Oy Veikkaus Ab
Biblioteket för synskadade	Helsingfors handelshögskola	UTBILDNINGSSTYRELSEN	CSC-Tieteellinen laskenta Oy
Centralkommissionen för konst	Helsingfors universitet	FINLANDS AKADEMI	Suomenlinnan Liikenne Oy (som staten och Helsingfors stad äger hälften var av)
Centret för internationellt personutbyte (CIMO)	Joensuu universitet	FÖRVALTNINGSNÄMNDEN FÖR SVEABORG	
Depåbiblioteket	Jyväskylä universitet	STATENS KONSTMUSEUM	
Finlands filmarkiv	Konstindustriella högskolan		
Forskningscentralen för de inhemska språken	Kuopio universitet		
Institutet för Ryssland och Östeuropa	Lapplands universitet		
Ortodoxa kyrkostyrelsen	Sibelius-Akademin		
Statens filmgranskningsbyrå	Svenska handelshögskolan		
Studentexamensnämnden	Tammerfors tekniska universitet		
	Tammerfors universitet		
	Teaterhögskolan		
	Tekniska högskolan		
	Uleåborgs universitet		
	Vasa universitet		
	Villmanstrands tekniska universitet		
	Åbo akademi		
	Åbo handelshögskola		
	Åbo universitet		

UNDERVISNINGSMINISTERIETS ORGANISATION

Undervisningsminister
Tuula Haatainen

Kulturminister
Tanja Karpela

Kanslichef
Markku Linna

Utbildnings- och forsknings- politiska avdelningen

Överdirektör Arvo Jäppinen
•
Enheten för allmänutbildning
•
Enheten för yrkesutbildning
•
Yrkehögskoleenheten
•
Universitetsenheten
•
Vuxenutbildningsenheten
•
Forskningspolitiska enheten

Förvaltningsenheten

•
Ekonomienheten
•
Internationella sekretariatet
•
Dataenheten
•
Kommunikationsenheten

Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen

Överdirektör Kalevi Kivistö
sedan 1.12.2004 Riitta Kaivosoja
•
Konst- och kulturarvsenheten
•
Mediekulturenheten
•
Idrottsenheten
•
Ungdomsenheten
•
Utvecklings- och serviceenheten

KONTAKTINFORMATION

PB 29, 00023 STATSRÅDET

Besöksadress: Sörnäsgatan 1, Helsingfors | Sjötullsgatan 1, Helsingfors

Telefon (09) 160 04 eller (09) 578 14 | Fax (09) 135 9335 (registratorskontoret)

opmkirjaamo@minedu.fi | förnamn.efternamn@minedu.fi

www.minedu.fi

UNDERVISNINGSMINISTERIET | kommunikationsenheten
PB 29, 00023 Statsrådet

Årsöversikten är en gratispublikation,
beställningar tfn (09) 160 773 89

Undervisningsministeriets publikationer 2005:17
ISBN: 952-442-923-3 (htf)
ISBN: 952-442-924-1 (pdf)
ISSN:1458-8110

Layout: Ahoy!
Pärmbild: Gorilla/Lauri Rotko
Tryck: Universitetryckeriet

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation